

PARLAMENTUL ROMANIEI

CAMERA DEPUTATILOR

SENAT

Legea nr. 272/2004 privind protectia si promovarea drepturilor copilului

Parlamentul Romaniei adopta prezenta lege.

CAPITOLUL I Dispozitii generale

Art. 1 - (1) Prezenta lege reglementeaza cadrul legal privind respectarea si garantarea drepturilor copilului, cu precadere atunci cand acesta se afla in situatii care impun luarea de masuri de asistenta si/sau protectie speciala.

(2) Autoritatile publice si organismele private autorizate, precum si persoanele fizice si juridice responsabile de protectia copilului sunt obligate sa respecte si sa garanteze drepturile copilului stabilite prin Constitutie si lege, in concordanta cu prevederile Conventiei Organizatiei Natiunilor Unite cu privire la drepturile copilului, ratificata prin Legea nr.18/1990, republicata, si ale celorlalte acte internationale in materie, la care Romania este parte.

Art. 2 - (1) Prezenta lege, orice alte reglementari adoptate in domeniul respectarii si garantarii drepturilor copilului, precum si orice act juridic emis sau, dupa caz, incheiat in acest domeniu se subordoneaza principiului interesului superior al copilului, prin respectarea, realizarea si exercitarea integrala a tuturor drepturilor acestuia.

(2) Principiul interesului superior al copilului este impus inclusiv in legatura cu drepturile si obligatiile ce revin parintilor copilului, reprezentantilor sai legali si altor persoane carora acesta le-a fost incredintat in mod legal si va prevala in toate actiunile care privesc copiii, intreprinse de autoritatile publice si organismele private autorizate, precum si in cauzele solutionate de instantele judecatoresti.

Art. 3 - In sensul prezentei legi, termenii si expresiile de mai jos au urmatoarele semnificatii:

- a) Comisia – Comisia pentru Protectia Copilului, organ de specialitate aflat in subordinea consiliilor judetene si, respectiv, a consiliilor locale ale sectoarelor municipiului Bucuresti;
- b) copil - persoana care nu a implinit varsta de 18 ani si nu a dobandit capacitate deplina de exercitiu, in conditiile legii;
- c) copil lipsit definitiv de ingrijirea parinteasca - copilul care este lipsit de mediul sau familial si de ingrijirea ambilor parinti, ca urmare a faptului ca parintii sunt decedati, necunoscuti, decazuti din drepturile parintesti, pusi sub interdictie, disparuti ori declarati morti, in conditiile legii;
- d) Directia - Directia pentru Protectia si Asistenta Speciala a Copilului, institutie publica cu personalitate juridica rezultata din reorganizarea serviciului public specializat pentru protectia copilului existent in subordinea consiliilor judetene si locale ale sectoarelor municipiului Bucuresti;
- e) familie – parintii si copiii aflati in intretinerea acestora;
- f) familie largita – copilul, parintii si rudele acestuia pana la gradul IV inclusiv;
- g) familie substitutiva – persoanele, altele decat cele care apartin familiei largite, care, in conditiile legii, asigura cresterea si ingrijirea copilului, inclusiv asistentul maternal profesionist;

- h) planul individualizat de protecție – actul administrativ prin care se realizează planificarea măsurilor de protecție specială a copilului, pe baza evaluării psiho-sociale a copilului și a familiei, în vederea integrării acelui copil care a fost separat de familia sa, într-un mediu familial stabil permanent, în cel mai scurt timp posibil;
- i) planul de servicii – actul administrativ prin care se realizează planificarea acordării asistenței speciale, pe baza evaluării psiho-sociale a copilului și familiei, în vederea prevenirii separării copilului de familia sa;
- j) reprezentant legal al copilului – persoana desemnată potrivit legii să exercite drepturile și obligațiile părintești față de copil.

Art. 4 - (1) Copiii au dreptul la protecție și asistență în realizarea și exercitarea deplină a drepturilor lor, în condițiile prezentei legi.

(2) Părinții sau reprezentantul legal al copilului au obligația de a-și exercita și îndeplini cu bunăcredință, ținând seama de interesul superior al copilului, drepturile și îndatoririle care le revin față de acesta, potrivit legii.

(3) Autoritățile administrației publice locale au obligația să-i sprijine pe părinți sau, după caz, pe reprezentantul legal, în realizarea obligațiilor ce le revin cu privire la copil, dezvoltând și asigurând în acest scop servicii diversificate și de calitate, corespunzătoare nevoilor copilului.

Art. 5 - (1) În aplicarea prevederilor prezentei legi, autoritățile administrației publice centrale și locale, instanțele judecătorești, instituțiile publice sau private, persoanele fizice sau persoanele juridice acționează în considerarea interesului superior al copilului, potrivit prevederilor legale.

(2) Persoanele prevăzute la alin. (1) sunt obligate să implice familia în toate deciziile, acțiunile și măsurile privitoare la copii și să sprijine creșterea și educarea acestora în cadrul familiei.

Art. 6 - Respectarea și garantarea drepturilor copilului se realizează conform următoarelor principii:

- a) respectarea și promovarea interesului superior al copilului;
- b) egalitatea șanselor și nediscriminarea;
- c) responsabilizarea părinților cu privire la exercitarea și îndeplinirea drepturilor și obligațiilor părintești;
- d) creșterea copilului cu prioritate în familie, familia largită sau substitutivă;
- e) descentralizarea serviciilor de protecție a copilului, intervenția multisectorială și parteneriatul dintre instituțiile publice și organismele s private autorizate;
- f) asigurarea unei îngrijiri individualizate și personalizate;
- g) respectarea demnității și opiniei copilului, ținând cont de vârsta și capacitatea de înțelegere a acestuia;
- h) asigurarea stabilității și continuității în creșterea, îngrijirea și educarea copilului, ținând cont de originea sa etnică, religioasă, culturală și lingvistică, în cazul luării unei măsuri de protecție;
- i) celeritate în luarea unei măsuri corespunzătoare de protecție;
- j) asigurarea protecției împotriva abuzului și exploatarei copilului;
- k) asigurarea protecției împotriva privării de libertate și torturii, împotriva rapirii, traficului și vânzării copilului.

Art. 7 - În toate cauzele care privesc aplicarea prezentei legi, competența de soluționare revine tribunalului, dacă legea nu prevede altfel. Cauzele vor fi soluționate de judecători special desemnați potrivit regulilor stabilite prin ordin al Ministerului Justiției.

CAPITOLUL II

Drepturile copilului

Art. 8 - (1) Copilul are dreptul sa creasca alaturi de parintii sai, acestia fiind obligati sa-i asigure o dezvoltare armonioasa fizica, intelectuala, emotionala si morala.

(2) Copilul nu poate fi separat de parintii sai, sau de unul dintre ei, impotriva vointei lor, cu exceptia cazurilor prevazute de lege.

(3) Copilul care nu locuieste la parintii sai sau, dupa caz, la unul dintre ei, are dreptul de a avea legaturi personale cu acestia.

Art. 9 - (1) Copilului trebuie sa i se asigure, imediat dupa nastere, intocmirea actului de nastere, in conditiile legii.

(2) Parintii au obligatia de a declara nasterea copilului, in vederea inregistrarii acesteia si a intocmirii actului de nastere, in termen de 5 zile de la nasterea acestuia. Oricare dintre parinti va putea face declaratia de nastere in vederea inregistrarii.

(3) Daca, din diferite motive, parintii nu fac declaratia de nastere in termenul prevazut la alin. (2), obligatia declararii in termen de 5 zile de la data luarii la cunostinta a neindeplinirii de catre parinti a obligatiei de a declara nasterea revine medicului, persoanelor care au fost de fata la nastere sau personalului din unitatea in care a avut loc nasterea, rudelor ori vecinilor care au luat cunostinta despre nasterea unui copil.

(4) Pentru verificarea indeplinirii obligatiei prevazute la alin. (1)-(3), primarul, respectiv Primarul General al Capitalei, desemneaza un reprezentant pentru una sau mai multe maternitati, dupa caz. In cazul in care reprezentantul primarului constata ca in cadrul maternitatii exista copii a caror nastere nu a fost declarata in termenul legal, acesta are la randul sau obligatia sa declare nasterea in vederea inregistrarii.

(5) Dispozitiile prezentei legi referitoare la actele de stare civila ale copilului se completeaza cu prevederile Legii nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civila, publicata in Monitorul Oficial, Partea I, nr. 282 din data de 11 noiembrie 1996, cu modificarile si completarile ulterioare.

Art. 10 - (1) Unitatile sanitare, cele de protectie sociala, centrele de plasament, entitatile fara personalitate juridica, alte persoane fizice sau juridice care interneaza sau primesc in ingrijire gravide sau copii care nu poseda acte pe baza carora sa li se poata stabili identitatea sunt obligate sa anunte, de indata, in scris, serviciul public comunitar local de evidenta a persoanei in vederea stabilirii identitatii lor.

(2) Cand nasterea a avut loc in afara unitatilor sanitare, medicul de familie, avand cabinetul inregistrat in raza teritoriala unde a avut loc nasterea, este obligat ca, la cererea oricarei persoane interesate, sa constate nasterea copilului, dupa care sa intocmeasca si sa elibereze certificatul medical constatator al nasterii copilului, chiar daca mama nu este inscrisa pe lista cabinetului sau.

Art. 11 - Fata de copilul gasit sau care este abandonat de catre mama in spital, se ia o masura de protectie speciala, potrivit prezentei legi, imediat dupa intocmirea procesului-verbal de catre politie sau de catre reprezentantul primarului, prevazut la art. 9 alin. (4).

Art. 12 - (1) Copilul are dreptul la educatie, in conditiile prevazute de reglementarile legale in vigoare in domeniu.

(2) Organele de specialitate ale administratiei publice centrale, autoritatile administratiei publice locale, precum si orice alte institutii publice sau private cu atributii in domeniul educatiei sunt obligate sa intreprenda, in conditiile legii, toate masurile necesare pentru:

- a) facilitarea accesului la educatia prescolara si asigurarea invatamantului primar obligatoriu si gratuit pentru toti copiii;
- b) dezvoltarea de programe de educatie pentru parintii tineri;
- c) crearea de alternative educationale pentru copiii care nu pot raspunde la cerintele programei scolare nationale, pentru a nu intra prematur pe piata muncii;
- d) crearea de alternative educationale pentru copiii care au abandonat scoala, in vederea reintegrarii lor in sistemul national de educatie.

(3) In cadrul procesului instructiv-educativ, copilul trebuie sa fie informat asupra drepturilor sale, precum si asupra modalitatilor de exercitare a acestora.

Art. 13 - (1) Copilul are dreptul de a se bucura de cea mai buna stare de sanatate si de a beneficia de serviciile medicale si de recuperare necesare pentru asigurarea realizarii efective a acestui drept.

(2) Accesul copilului la servicii medicale si de recuperare, precum si la medicatia adecvata starii sale in caz de boala este gratuit si garantat de catre stat.

(3) Organele de specialitate ale administratiei publice centrale, autoritatile administratiei publice locale, precum si orice alte institutii publice sau private cu atributii in domeniul sanatatii sunt obligate sa intreprinda, in conditiile legii, masurile necesare pentru:

- a) reducerea mortalitatii infantile;
- b) asigurarea si dezvoltarea masurilor primare de ocrotire a sanatatii;
- c) combaterea maladiilor si a malnutritiei;
- d) asigurarea ocrotirii sanatatii mamelor in perioada pre- si post-natala;
- e) informarea parintilor si a copiilor cu privire la sanatatea si alimentatia copilului, inclusiv cu privire la avantajele alaptarii, igienei si salubritatii mediului inconjurator;
- f) dezvoltarea de actiuni si programe pentru ocrotirea sanatatii si de prevenire a bolilor, de asistenta a parintilor si de educatie, precum si de servicii in materie de planificare familiala;
- g) verificarea periodica a tratamentului copiilor care au fost plasati pentru a primi ingrijire, protectie sau tratament.

(4) In situatia exceptionala in care viata copilului se afla in pericol iminent ori exista riscul producerii unor consecinte grave cu privire la sanatatea sau integritatea acestuia, medicul are dreptul de a efectua acele acte medicale de stricta necesitate pentru a salva viata copilului, chiar fara a avea acordul parintilor sau al reprezentantului legal al acestuia.

(5) Vizitele periodice ale personalului medical de specialitate la domiciliul gravidelor si al copiilor pana la implinirea varstei de 1 an sunt obligatorii, in vederea ocrotirii sanatatii mamei si copilului, educatiei pentru sanatate, prevenirii abandonului, abuzului sau neglijarii copilului.

Art. 14 - (1) Copilul are dreptul de a fi protejat impotriva exploatarei economice si de a nu fi constrans la vreo munca ce comporta vreun risc potential sau care este susceptibila sa ii compromita educatia ori sa ii dauneze sanatatii sau dezvoltarii sale fizice, mentale, spirituale, morale ori sociale.

(2) Copilul dobandeste capacitate de munca dupa absolvirea invatamantului obligatoriu, insa nu inainte de a implini varsta de 15 ani.

Art. 15 - (1) Copilul are dreptul de a beneficia de asistenta sociala si asigurari sociale in functie de resursele si de situatia in care se afla acesta si persoanele responsabile de intretinerea sa.

(2) In cazul in care parintii sau persoanele care au, potrivit legii, obligatia de a intretine copilul nu pot asigura din motive independente de vointa lor satisfacerea nevoilor minime de locuinta, hrana, imbracaminte si educatie ale copilului, statul, prin autoritatile publice competente, este obligat sa asigure acestora sprijin corespunzator, sub forma de prestatii financiare, prestatii in natura, precum si sub forma de servicii, in conditiile legii.

(3) Cuantumul prestatiilor se stabileste pe baza cosului minim de consum lunar si a necesarului de satisfacere a nevoilor de baza prevazute la alin. (2) si se aproba prin hotarare a Guvernului. Aceste prestatii nu se vor lua in calcul in vederea acordarii ajutorului social pentru asigurarea venitului minim garantat.

(4) Situatiile prevazute la alin. (2) se constata de catre autoritatile administratiei publice locale competente, pe baza de ancheta sociala.

Art. 16 - (1) Copilul cu handicap are dreptul la ingrijire speciala, adaptata nevoilor sale.

(2) Ingrijirea speciala trebuie sa asigure atat dezvoltarea fizica si psihica, cat si dezvoltarea personalitatii copiilor cu handicap. Ea consta in ajutor adaptat situatiei copilului si situatiei parintilor acestuia sau a celor carora le este incredintat, acordat gratuit, ori de cate ori acest lucru este posibil,

pentru facilitarea accesului efectiv si fara discriminare al copiilor cu handicap la educatie, formare profesionala, servicii medicale, recuperare, pregatire in vederea ocuparii unui loc de munca, activitati recreative, care sa le permita deplina integrare sociala si dezvoltare individuala, inclusiv dezvoltarea lor culturala si spirituala.

(3) Autoritatile administratiei publice centrale si locale sunt obligate sa initieze programe si sa asigure resursele necesare dezvoltarii serviciilor destinate satisfacerii nevoilor copiilor cu handicap si ale familiilor acestora.

Art. 17 - (1) Copilul are dreptul la imagine publica si viata intima.

(2) Este interzisa orice actiune de natura sa afecteze imaginea publica sau dreptul copilului la viata intima, privata si familiala.

Art. 18 - (1) Copilul are dreptul de a-si cunoaste parintii, de a fi ingrijit de acestia, de a-si pastra identitatea, cetatenia, numele si relatiile de familie astfel cum sunt prevazute de lege, fara nici o ingerinta, si nu poate fi separat, temporar sau definitiv, de familia sa decat in cazurile prevazute expres si limitativ de lege si in conformitate cu procedurile prevazute de aceasta.

(2) Este interzisa separarea copilului de familia sa doar pentru existenta unor dificultati de natura materiala ale familiei.

Art. 19 - Copilul are dreptul de a beneficia de un nivel de trai care sa permita dezvoltarea sa fizica, mentala, spirituala, morala si sociala.

Art. 20 - (1) Copilul are dreptul la libertate de exprimare si la opinie.

(2) Opiniile copilului ascultat in orice procedura judiciara sau administrativa vor fi luate in considerare in raport cu varsta si cu gradul sau de maturitate.

(3) Parintii nu pot restrictiona dreptul copilului minor la libertatea de exprimare, decat in cazurile prevazute de lege.

Art. 21 - (1) In orice procedura judiciara sau administrativa care il priveste, copilul care a implinit varsta de 10 ani are dreptul de a fi ascultat fie de catre judecator, fie de catre o persoana desemnata de acesta. Cu toate acestea, poate fi ascultat si copilul care nu a implinit varsta de 10 ani, daca instanta considera ca este necesar pentru solutionarea cauzei.

(2) Dispozitiile legale speciale privind consimtamentul sau prezenta copilului, in procedurile care il privesc, precum si prevederile referitoare la desemnarea de catre instanta a unui reprezentant, curator sau tutore, in caz de conflict de interese, raman aplicabile.

Art. 22 - (1) Regulamentele proprii ale persoanelor juridice care desfasoara activitati de protectie a copilului vor specifica expres regulile stabilite pentru a asigura exercitarea drepturilor si indeplinirea indatoririlor de catre copii, in conformitate cu varsta, sanatatea si gradul de maturitate al acestora.

(2) Aceste regulamente vor fi expuse intr-un loc vizibil astfel incat sa permita accesul copiilor si informarea lor adecvata.

Art. 23 - (1) Misiunile diplomatice si consulare ale Romaniei au obligatia de a intreprinde toate masurile necesare pentru intoarcerea in tara si predarea catre Autoritatea Nationala pentru Protectia Drepturilor Copilului a copiilor cetateni romani aflati in strainatate, care, din orice motive, nu sunt insotiti de parinti sau de reprezentantul legal, dupa caz.

(2) Cheltuielile efectuate in strainatate pentru intoarcerea in tara a copiilor prevazuti la alin. (1) se suporta de misiunile diplomatice si consulare ale Romaniei. Cheltuielile efectuate in tara, pana la incredintarea copiilor catre parinti, reprezentantul legal sau catre unitatile de asistenta speciala sau de protectie speciala, publice sau private, se suporta de Autoritatea Nationala pentru Protectia Drepturilor Copilului.

(3) După identificarea părinților sau a reprezentanților legali ai copiilor întorși în țară, Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului va asigura predarea acestora. În cazul în care aceștia nu pot sau refuză să preia copilul, el va fi predat unităților de asistență specială sau de protecție specială, publice sau private sau organismelor private autorizate care asigură protecția specială a copilului.

(4) Procedura de identificare a părinților sau a reprezentanților legali ai copiilor, precum și a unităților de asistență specială și protecție specială, publice sau private, competente să asigure protecția copiilor în situația prevăzută la alin. (3) se stabilește prin hotărâre a Guvernului.

Art. 24 - Prevederile prezentului capitol nu epuizează sfera drepturilor copilului, astfel cum este aceasta prevăzută de dispozițiile art. 1 alin. (2).

CAPITOLUL III

Drepturile și obligațiile părintești

Art. 25 - (1) Părinții au aceleași drepturi și obligații față de copiii lor, indiferent dacă aceștia sunt din căsătorie, din afara căsătoriei sau adoptați.

(2) Părinții au obligația de a-și exercita și îndeplini cu bună-credință, ținând seama de interesul superior al copilului, drepturile și îndatoririle care le revin față de acesta, potrivit legii.

(3) Părinții sunt egali în drepturi și au o responsabilitate comună pentru creșterea copilului lor. Oricare dintre părinți, care îndeplinește singur un act curent, obișnuit pentru exercitarea drepturilor și îndeplinirea obligațiilor părintești, este prezumat că are și consimțământul celuilalt părinte.

Art. 26 - (1) Părinții au obligația de întreținere a copiilor lor.

(2) Părinții au dreptul și obligația să îngrijească copilul și să asigure condițiile necesare pentru dezvoltarea fizică, psihică, intelectuală și morală a copilului.

(3) Părinții trebuie să îngrijească de sănătatea, educația și formarea profesională a copilului.

(4) Părinții copilului au dreptul să primească informațiile necesare pentru îngrijirea copilului, precum și asistența pentru creșterea și educarea acestuia.

Art. 27 - Părinții au dreptul să ceară înapoierea copilului de la orice persoană care-l detine fără drept. Instanța va respinge cererea, dacă înapoierea este contrară interesului superior al copilului. Acesta va fi ascultat în conformitate cu prevederile art. 20 și art. 21.

Art. 28 - (1) Părinții nu au nici un drept asupra bunurilor copilului și nici copilul asupra bunurilor părinților, exceptând dreptul la întreținere și la îngrijire.

(2) Părinții au dreptul și obligația de a administra bunurile copilului lor și de a-l reprezenta în actele juridice civile până la împlinirea vârstei de 14 ani. După împlinirea vârstei de 14 ani, copilul își exercită singur aceste drepturi și își îndeplinește tot astfel obligațiile, însă numai cu încuviințarea prealabilă a părinților.

(3) Dispozițiile legale referitoare la acțiunea în anulare pentru leziune se aplică în cazul minorilor care, având vârsta de 14 ani împliniți, încheie singuri, fără încuviințarea prealabilă a părinților sau a reprezentantului legal, acte juridice pentru a căror validitate nu se cere și încuviințarea prealabilă a autorității tutelare, dacă aceste acte le aduc vreo vătămare.

(4) Actele juridice încheiate de minorii care nu au împlinit vârsta de 14 ani, sunt anulabile pentru incapacitate, chiar dacă nu este leziune.

(5) Minorii care nu au împlinit vârsta de 14 ani nu răspund pentru fapta lor ilicită decât dacă se dovedește că au lucrat cu discernământ.

(6) Dispozițiile Titlului III - „Ocrotirea celor lipsiți de capacitate, a celor cu capacitate restrânsă și a altor persoane”, Capitolul I - „Ocrotirea minorului”, Secțiunea a II-a - „Tutela minorului” din Codul familiei se aplică prin analogie. În situația în care copilul nu are alte bunuri decât cele de uz personal, inventarul prevăzut la art. 126 din Codul familiei nu se va întocmi.

Art. 29 - Parintii au fata de copilul lor urmatoarele obligatii:

- a) sa coopereze cu copilul si sa ii respecte viata intima, privata si demnitatea umana;
- b) sa informeze copilul despre toate actele si faptele care l-ar putea afecta si sa ia in considerare opinia acestuia;
- c) sa intreprinda toate masurile necesare pentru realizarea drepturilor copilului lor;
- d) sa coopereze cu persoanele fizice si juridice cu atributii in domeniul ingrijirii, educarii si formarii profesionale a copilului.

Art. 30 - Parintii nu pot, in afara unor motive temeinice, sa impiedice corespondenta si legaturile personale ale copilului cu bunicii ori cu fratii sai.

Art. 31 - Parintii au dreptul de a mentine relatii personale cu copiii lor pe toata perioada instituirii unei masuri de protectie speciala fata de acestia, cu exceptia situatiilor in care mentinerea relatiilor este incompatibila cu masura dispusa.

Art. 32 - (1) Exercitarea drepturilor, indeplinirea obligatiilor parintesti, precum si masurile privitoare la persoana si bunurile copiilor se realizeaza de catre parinti, de comun acord.

(2) Daca unul dintre parinti este decedat, declarat judecatoreste disparut sau mort, decazut din drepturile parintesti, pus sub interdictie sau daca, din orice alt motiv, se afla in imposibilitate de a-si exprima vointa, celalalt parinte va exercita singur drepturile parintesti.

(3) Copilul locuieste la parintii sai. Daca parintii nu locuiesc impreuna, acestia vor decide de comun acord la care dintre ei va locui copilul.

Art. 33 - In cazul parintilor divortati, instanta de divort poate sa incuviinteze exercitarea in comun a drepturilor parintesti si dupa desfacerea casatoriei.

Art. 34 - (1) In cazul copilului din afara casatoriei recunoscut de ambii parinti, concomitent sau, dupa caz, succesiv, drepturile parintesti se exercita in comun si in mod egal.

(2) Daca filiatia copilului din afara casatoriei se stabileste prin hotarare judecatoreasca, instanta este obligata sa dispuna asupra modului de exercitare a drepturilor parintesti, fiind aplicabile prin asemanare dispozitiile privitoare la divort.

Art. 35 - (1) Copilul are drept de intretinere din partea parintilor sai.

(2) Contributia la cheltuielile de crestere, educare, invatatura si pregatire profesionala a copilului stabilita, in conditiile legii, de catre instanta in sarcina unuia dintre parinti, se indexeaza de drept, in functie de rata inflatiei, o data cu indexarea de catre Guvern a drepturilor de asigurari sociale de stat.

(3) In situatia in care parintele obligat la plata contributiei prevazute la alin. (2) refuza sau nu poate plati, Directia competenta va sprijini celalalt parinte care are copilul in intretinere in efectuarea demersurilor necesare pentru indeplinirea de catre celalalt parinte a obligatiilor ce ii revin.

(4) De asemenea, parintii sunt sprijiniti in indeplinirea obligatiei lor de intretinere fata de copii, sub forma unor prestatii financiare sau in natura, in conditiile legii.

(5) Orice neintelegere intre parintii copilului cu privire la modalitatea de exercitare a drepturilor si de indeplinire a obligatiilor parintesti, precum si orice alte divergente referitoare la persoana si bunurile copilului, se solutioneaza de catre instanta.

(6) Instanta decide, in conditiile prevazute la alin. (5), cu privire la obligatia de intretinere care este datorata copilului, felul acesteia si modalitatea de executare, precum si cu privire la contributia fiecaruia dintre parinti.

(7) In toate cauzele prevazute de prezentul articol, instanta va cita parintii, copilul care a implinit varsta de 10 ani si autoritatea tutelara.

Art. 36 - (1) Primarul, prin serviciul de autoritate tutelara, este obligat sa exercite controlul asupra felului in care parintii isi indeplinesc indatoririle privitoare la persoana si bunurile copilului si sa

sesizeze Directia, atunci cand este necesara luarea unei masuri de asistenta speciala si/sau de protectie speciala, in conditiile prezentei legi.

(2) Reprezentantii autoritatii tutelare au dreptul sa viziteze copiii la locuinta lor si sa se informeze pe orice cale despre felul cum acestia sunt ingrijiti, despre sanatatea si dezvoltarea lor fizica, educarea, invatatura si pregatirea lor profesionala pentru o activitate folositoare colectivitatii, acordand, la nevoie, indrumarile necesare.

Art. 37 - (1) Daca in timpul cat se afla in ingrijirea parintilor sau a unuia dintre ei, viata, sanatatea si/sau integritatea si dezvoltarea fizica si/sau psihica a copilului este primejduita in orice mod prin modul in care se exercita drepturile parintesti sau prin neglijenta grava in indeplinirea obligatiilor de parinte, instanta, la cererea Directiei sau a procurorului, va putea pronunta decaderea parintilor, respectiv a parintelui, din drepturile parintesti, o data cu pronuntarea uneia dintre masurile de protectie speciala prevazute de prezenta lege.

(2) Judecata cauzei se va face cu citarea parintilor si a Directiei si cu participarea procurorului.

CAPITOLUL IV **Instituti si servicii**

Sectiunea 1 Instituti la nivel central

Art. 38 - Activitatea de protectie si promovare a drepturilor copilului, elaborarea politicilor si strategiilor in domeniul promovarii drepturilor copilului, a asistentei speciale si/sau protectiei speciale a copilului, urmarirea si asigurarea aplicarii unitare a reglementarilor, precum si controlul activitatilor din domeniul propriu, se asigura de catre Autoritatea Nationala pentru Protectia Drepturilor Copilului, organ de specialitate al administratiei publice centrale, cu personalitate juridica.

Art. 39 - Apararea drepturilor si libertatilor copilului in raporturile acestuia cu autoritatile publice se asigura de catre Avocatul Copilului, care este organizat si functioneaza ca departament in cadrul institutiei Avocatului Poporului.

Art. 40 - Autoritatea publica romana care supravegheaza si sprijina activitatile de protectie a copilului prin adoptie si realizeaza cooperarea internationala in acest domeniu este Oficiul Roman pentru Adoptii, organ de specialitate al administratiei publice centrale, cu personalitate juridica, in subordinea Guvernului.

Sectiunea a 2-a *Instituti si servicii la nivel local*

Art. 41 - (1) Autoritatile administratiei publice locale au obligatia sa garanteze si sa promoveze respectarea drepturilor copiilor din unitatile administrativ-teritoriale si sa asigure asistenta speciala si protectia speciala a copilului, la nivelul standardelor elaborate de Autoritatea Nationala pentru Protectia Drepturilor Copilului.

(2) Unitatile de asistenta speciala si/sau protectie speciala, organizate si dezvoltate, in conditiile prezentei legi, de autoritatile administratiei publice locale, au drept obiectiv mentinerea, refacerea si dezvoltarea capacitatilor copilului si ale familiei sale, pentru depasirea unor situatii de nevoie, precum si ocrotirea, ingrijirea, recuperarea si reintegrarea sociala si educationala a copilului.

Art. 42 - (1) In exercitarea atributiilor prevazute la art. 41, in subordinea consiliului judetean si, respectiv a consiliilor locale ale sectoarelor municipiului Bucuresti se organizeaza si functioneaza Comisia, ca organ de specialitate al acestora, avand urmatoarele atributii:

a) stabileste incadrarea in grad de handicap si orientarea scolara a copilului;

- b) decide, in conditiile prezentei legi, cu privire la propunerile Directiei referitoare la stabilirea unei masuri de protectie speciala a copilului;
  - c) solutioneaza cererile privind eliberarea atestatului de asistent maternal profesionist;
  - d) solutioneaza plangerile copiilor cu privire la incalcarea drepturilor lor;
  - e) alte atributii, in conditiile legii.
- (2) Organizarea si functionarea Comisiei se reglementeaza prin hotarare a Guvernului.

Art. 43 - (1) Serviciul public specializat pentru protectia copilului, existent in subordinea consiliilor judetene si locale ale sectoarelor municipiului Bucuresti, se reorganizeaza ca Directie, institutie publica cu personalitate juridica.

(2) Directia indeplineste urmatoarele functii:

- a) de coordonare – prin care asigura monitorizarea, planificarea si coordonarea activitatilor de asistenta speciala si protectie speciala a copilului la nivelul unitatii administrativ-teritoriale; in acest scop, serviciile locale de asistenta sociala, organismele private autorizate, precum si alte institutii publice si private locale sunt obligate sa colaboreze cu Directia;
- b) de executie – prin care asigura pregatirea si aplicarea masurilor de protectie speciala a copilului, in conditiile prezentei legi; in acest sens, Directia asigura protectie, gazduire, ingrijire, activitati de recuperare si reintegrare sociala copilului pentru care s-a stabilit o masura de protectie speciala;
- c) de reprezentare – prin care asigura reprezentarea consiliului judetean, respectiv, consiliul local de sector al municipiului Bucuresti, in domeniul asistentei speciale si al protectiei speciale a copilului, in relatia cu alte institutii sau organisme publice sau private;
- d) de administrare – prin care asigura administrarea patrimoniului propriu;
- e) de control – prin care verifica si sesizeaza, dupa caz, autoritatile publice competente cu privire la modul de aplicare a masurilor de asistenta speciala si protectie speciala a copilului.

(3) Structura organizatorica, numarul de personal si finantarea Directiilor se aproba prin hotarare a consiliului judetean sau consiliului local al sectoarelor municipiului Bucuresti care le infiinteaza, astfel incat sa asigure indeplinirea in mod corespunzator a atributiilor ce le revin, precum si realizarea deplina si exercitarea efectiva a drepturilor copilului.

(4) Regulamentul-cadru de organizare si functionare a Directiei se aproba prin hotarare a Guvernului, la propunerea Autoritatii Nationale pentru Protectia Drepturilor Copilului.

Art. 44 - In indeplinirea obligatiei prevazute la art. 41, primarul solicita sau, dupa caz, dispune luarea de masuri de asistenta speciala si/sau de protectie speciala a copilului, in conditiile legii.

Art. 45 - In indeplinirea obligatiei prevazute la art. 41, pentru acordarea asistentei speciale, consiliul local, prin serviciul local de asistenta sociala:

- a) monitorizeaza si analizeaza situatia copiilor din unitatea administrativ-teritoriala respectiva, modul de respectare a drepturilor copiilor, asigurand centralizarea si sintetizarea acestor date si informatii;
- b) identifica si evalueaza situatiile care impun acordarea asistentei speciale;
- c) elaboreaza documentatia pentru acordarea asistentei speciale copilului si familiei acestuia, potrivit legii;
- d) realizeaza si sprijina activitatea de prevenire a separarii copilului de familia sa;
- e) actioneaza pentru stabilirea identitatii copilului si acorda sprijin primarului in vederea instituirii masurilor de protectie speciala, potrivit legii;
- f) asigura si urmareste aplicarea masurii supravegherii specializate stabilite de autoritatile publice competente pentru copilul care a savarsit o fapta penala dar nu raspunde penal, in conditiile prezentei legi;
- g) inainteaza propuneri primarului, vizand sesizarea Directiei, in cazul in care este necesara luarea unei masuri de protectie speciala, in conditiile legii;

- h) colaboreaza cu Directia in domeniul asistentei speciale si al protectiei speciale a copilului si transmite acesteia toate datele si informatiile solicitate din acest domeniu;
- i) viziteaza periodic la domiciliu copiii care beneficiaza de asistenta speciala.

Art. 46 - (1) Pentru asigurarea asistentei speciale la nivel local, consiliul local are obligatia sa organizeze, in mod autonom sau prin asociere, urmatoarele unitati de asistenta speciala:

- a) centre de zi;
- b) centre maternale;
- c) centre de consiliere si sprijin pentru parinti;
- d) centrul de servicii de asistenta si monitorizare a femeii gravide predispuse sa-si abandoneze copilul;
- e) centre de zi pentru copilul cu handicap;
- f) centrul de servicii de prevenire a abandonului de copii prin planificare familiala si educatie contraceptiva;
- g) orice alte unitati destinate sa previna separarea copilului de familie, altele decat cele prevazute la art. 48.

(2) In situatia in care consiliul local nu identifica resurse financiare si umane suficiente pentru a organiza unitatile mentionate la alin. (1), la cererea acestuia, Directia va organiza un centru de servicii comunitare. Consiliul local asigura finantarea cu pana la 50% a cheltuielilor de functionare a centrului de servicii comunitare, cota parte si cuantumul total al acestor cheltuieli fiind stabilite, anual, prin hotararea consiliului judetean.

Art. 47 - Structura-cadru organizatorica, atributiile si standardele minime obligatorii pentru organizarea si functionarea unitatilor de asistenta speciala a copilului se elaboreaza de catre Autoritatea Nationala pentru Protectia Drepturilor Copilului si se aproba prin hotarare a Guvernului.

Art. 48 - Pentru asigurarea protectiei speciale, in structura Directiei se organizeaza si functioneaza urmatoarele unitati de protectie speciala:

- a) centre de plasament de tip familial;
- b) centre de plasament pentru copilul cu handicap sever;
- c) centre de plasament specializate pentru copilul care a savarsit o fapta penala, dar nu raspunde penal;
- d) centre de primire in regim de urgenta;
- e) centre specializate pentru copilul abuzat sau neglijat;
- f) centre de servicii comunitare.

Art. 49 - Structura-cadru organizatorica, atributiile si standardele minime obligatorii pentru organizarea si functionarea unitatilor de protectie speciala a copilului se elaboreaza de catre Autoritatea Nationala pentru Protectia Drepturilor Copilului si se aproba prin hotarare a Guvernului.

Art. 50 - (1) Organismele private autorizate pot organiza unitati de asistenta speciala si de protectie speciala a copilului numai in baza unei conventii incheiate cu Directia, pentru unitatile de asistenta speciala mentionate la art. 46, respectiv cu consiliul local, pentru unitatile de protectie speciala mentionate la art. 48 alin. (1).

(2) Directia, organismul privat autorizat si, respectiv, serviciul local de asistenta sociala incheie cu parintii sau reprezentantul legal al copilului o conventie care reglementeaza drepturile si obligatiile ce revin partilor in realizarea masurilor de protectie speciala si acordarea serviciilor de asistenta speciala prevazute in planul individualizat de protectie sau in planul de servicii.

(3) Cazurile in care se incheie conventiile prevazute la alin. (1), precum si continutul minimal al acestora, vor fi aprobate prin hotarare a Guvernului.

Art. 51 - (1) Nomenclatorul unitatilor de asistenta speciala si protectie speciala a copilului va fi elaborat si revizuit de catre Autoritatea Nationala pentru Protectia Drepturilor Copilului si va cuprinde tipurile si standardele minime pentru unitatile care pot fi organizate in Romania in acest domeniu.

(2) Unitatile de asistenta speciala si de protectie speciala a copilului, organizate in conditiile prezentei legi de catre autoritatile publice sau organismele private autorizate, vor functiona numai dupa ce au obtinut licenta de functionare a serviciului respectiv, eliberata de catre Autoritatea Nationala pentru Protectia Drepturilor Copilului.

(3) Conditiiile si procedura de acordare a licentei pentru autoritatile publice si organismele private care activeaza in domeniul asistentei speciale si/sau al protectiei speciale a copilului, precum si cazurile si procedura de suspendare, limitare si retragere a licentei se stabilesc prin hotarare a Guvernului, la propunerea Autoritatii Nationale pentru Protectia Drepturilor Copilului, in termen de 60 de zile de la data publicarii prezentei legi in Monitorul Oficial, Partea I.

Art. 52 - (1) Formarea initiala in domeniul asistentei speciale si/sau al protectiei speciale a copilului este obligatorie pentru toate categoriile profesionale din sistem sau pentru cei care iau decizii pentru copil.

(2) Specializarea in domeniul asistentei speciale si/sau al protectiei speciale a copilului se asigura pentru toate categoriile profesionale din sistem in baza standardelor aprobate de Autoritatea Nationala pentru Protectia Drepturilor Copilului.

(3) Autoritatea Nationala pentru Protectia Drepturilor Copilului, impreuna cu Ministerul Educatiei si Cercetarii, precum si, dupa caz, cu celelalte institutii publice si private interesate, va asigura formarea profesionala initiala si specializarea personalului care, in exercitarea sarcinilor ce ii revin, intra in contact cu domeniul protectiei si promovarii drepturilor copilului.

CAPITOLUL V **Organisme private**

Art. 53 - Organismele private care desfasoara activitati in domeniul asistentei speciale si/sau protectiei speciale a copilului sunt persoane juridice de drept privat, fara scop patrimonial, constituite, acreditate si licentiate in conditiile legii.

Art. 54 - Organismele private legal constituite si acreditate pot organiza si dezvolta unitatile prevazute de art. 46 si art. 48 din prezenta lege, precum si alte activitati in domeniul asistentei speciale si/sau protectiei speciale a copilului, numai pe baza licentei eliberate de catre Autoritatea Nationala pentru Protectia Drepturilor Copilului, cu respectarea standardelor de calitate elaborate de aceasta.

Art. 55 - In situatia in care se constata ca organismul privat autorizat nu respecta normele legale aplicabile in domeniul asistentei speciale si/sau protectiei speciale a copilului, licenta acestuia poate fi suspendata, limitata sau retrasa.

CAPITOLUL VI **Asistenta speciala si protectia speciala a copilului**

Sectiunea I *Dispozitii comune*

Art. 56 - Asistenta speciala a copilului reprezinta ansamblul prestatilor financiare sau in natura, permanente, temporare sau exceptionale, acordate pentru depasirea unei situatii de nevoie, in vederea prevenirii tuturor situatiilor care pot conduce la separarea copilului de familia sa, si asigurarii accesului copilului si a familiei sale la serviciile destinate mentinerii copilului in familie.

Art. 57 - Protectia speciala a copilului reprezinta ansamblul masurilor si serviciilor destinate ingrijirii si bunastarii copilului ramas temporar sau lipsit definitiv de ingrijirea parinteasca sau care, pentru protejarea intereselor sale, nu poate fi lasat in familie.

Art. 58 - Asistenta speciala si protectia speciala a copilului au drept scop promovarea cresterii si educarii copilului in cadrul familiei, prevenirea si eliminarea situatiilor care pot conduce la separarea copilului de parintii sai, precum si ocrotirea acestuia in cazul in care a ramas temporar sau definitiv fara ingrijirea parinteasca.

Art. 59 - (1) Copilul beneficiaza de asistenta speciala si/sau de protectia speciala prevazute de prezenta lege, pana la dobandirea capacitatii depline de exercitiu.

(2) La cererea tanarului, exprimata dupa implinirea varstei de 18 ani, daca isi continua studiile, masurile de asistenta speciala se stabilesc, in conditiile legii, pe toata durata continuarii studiilor, dar fara a se depasi varsta de 26 de ani.

(3) Tanarul care a implinit varsta de 18 ani si a beneficiat de o masura de protectie, speciala dar care nu isi continua studiile si nu are posibilitatea revenirii in propria familie, fiind confruntat cu riscul excluderii sociale, beneficiaza, la cerere, pe o perioada de pana la 2 ani, de sprijin si asistenta speciala in scopul facilitarii integrarii sale sociale.

(4) Asistenta speciala prevazuta la alin. (2) si (3) se acorda de catre Directie si organismele private autorizate, in colaborare cu autoritatile administratiei publice centrale si locale si institutiile publice cu atributii in domeniu.

Sectiunea a 2-a
Planul de servicii si planul individualizat de protectie

Art. 60 - (1) Asistenta speciala se acorda copilului, tanarului si/sau familiei sale, dupa caz, in baza planului de servicii.

(2) Masurile de protectie speciala a copilului se stabilesc si se realizeaza in baza planului individualizat de protectie.

(3) Planurile prevazute la alin. (1) si (2) se intocmesc si revizuiesc in conformitate cu normele metodologice elaborate si aprobate de Autoritatea Nationala pentru Protectia Drepturilor Copilului.

Art. 61 - (1) Planul de servicii se intocmeste de catre serviciul local de asistenta sociala din unitatea administrativ-teritoriala unde se afla copilul, in urma evaluarii situatiei copilului si familiei acestuia.

(2) Planul de servicii se aproba prin dispozitia primarului.

(3) Planul de servicii are ca obiectiv prevenirea separarii copilului de parintii sai. In vederea atingerii acestui obiectiv, serviciul local de asistenta sociala sprijina accesul copilului si al familiei sale la serviciile destinate mentinerii copilului in familie.

(4) Planul de servicii poate avea ca finalitate transmiterea catre Directie a cererii de instituire a unei masuri de protectie speciala a copilului doar dupa luarea tuturor masurilor de asistenta speciala pentru mentinerea copilului in cadrul familiei sale, inclusiv cele de facilitare a accesului copilului si al familiei la unitatile de asistenta speciala prevazute la art. 46 alin. (1).

Art. 62 - (1) Planul individualizat de protectie se intocmeste de catre Directie imediat dupa transmiterea cererii de instituire a unei masuri de protectie speciala, alta decat tutela, formulata de primar, la propunerea serviciului local de asistenta sociala din unitatea administrativ-teritoriala unde se afla copilul.

(2) La stabilirea obiectivelor se acorda prioritate reintegrarii copilului in familie sau, daca aceasta nu este posibila, plasamentului copilului in familia largita. Obiectivele planului individualizat de protectie se stabilesc cu consultarea obligatorie a parintilor si a membrilor familiei largite care au putut fi identificati.

(3) Planul individualizat de protectie poate avea ca finalitate reintegrarea copilului in familia sa sau adoptia acestuia in conditiile legii.

(4) Planul individualizat de protectie poate prevedea plasamentul copilului intr-un centru de plasament, numai in cazul in care nu a putut fi luata fata de acesta o masura care sa asigure cresterea si ingrijirea lui in familia largita sau intr-o familie substitutiva.

Sectiunea a 3-a
Realizarea serviciilor de asistenta speciala si a masurilor de protectie speciala

Art. 63 - (1) Asistenta speciala se acorda in baza planului de servicii elaborat de serviciul local de asistenta sociala si aprobat prin dispozitie a primarului, sub forma de prestatii financiare sau in natura si/sau prin asigurarea accesului copilului si al familiei sale la unitatile de asistenta speciala destinate mentinerii copilului in familie, prevazute la art. 46 alin. (1).

(2) In cazul in care mentinerea copilului in familia sa nu este posibila ca urmare a acordarii asistentei speciale, primarul va transmite Directiei cererea de instituire a unei masuri de protectie speciala a copilului.

Art. 64 - Masurile de protectie speciala a copilului sunt urmatoarele:

- a) tutela;
- b) plasamentul;
- c) plasamentul in regim de urgenta;
- d) adoptia;
- e) supravegherea specializata.

Art. 65 - Beneficiaza de masurile de protectie speciala, instituite de prezenta lege, urmatoarii:

- a) copilul lipsit definitiv de ingrijirea parinteasca – pentru care se va institui tutela;
- b) copilul lipsit definitiv de ingrijirea parinteasca si pentru care nu s-a instituit tutela;
- c) copilul a carui dezvoltare, sanatate, integritate si/sau securitate sunt periclitate in familie din motive independente de vointa parintilor;
- d) copilul abuzat sau neglijat;
- e) copilul parazit sau lipsit de supraveghere;
- f) copilul care a savarsit o fapta prevazuta de legea penala si care nu raspunde penal.

Art. 66 - (1) In situatia prevazuta de art. 65 lit. a), tutela se dispune potrivit dispozitiilor Titlului III- „Ocrotirea celor lipsiti de capacitate, a celor cu capacitate restransa si a altor persoane”, Capitolul I – „Ocrotirea minorului”, Sectiunea a II-a – „Tutela minorului” din Codul Familiei, de catre autoritatea tutelara in a carei raza administrativ-teritoriala domiciliaza copilul.

(2) Sarcina tutelei poate fi incredintata unei persoane sau unei familii unite prin casatorie. Drepturile si indatoririle cu privire la copil se exercita si se indeplinesc de cei doi sotii in comun si in mod egal. Dispozitiile legale din materia divortului privind masurile dispuse de instanta cu privire la copiii minori ai sotilor se aplica in mod corespunzator.

(3) Atunci cand tutela se incredinteaza unei familii unite prin casatorie, raspunderea pentru indeplinirea sarcinilor tutelei este solidara.

Art. 67 - (1) Plasamentul copilului este o masura de protectie speciala cu un caracter temporar si care poate fi dispus in conditiile prezentei legi la familia largita, la familia substitutiva sau la unitatile de protectie speciala prevazute de art. 48 lit. a), c) si e).

(2) Pe toata durata plasamentului, domiciliul copilului se afla la persoana sau unitatea care il are in ingrijire.

(3) Plasamentul copilului care nu a implinit varsta de 2 ani poate fi dispus numai la familia largita sau substitutiva, plasamentul acestuia intr-o unitate din cele prevazute in art. 48 fiind interzis.

(4) In stabilirea masurii de plasament se va urmari, dupa caz, ca aceasta sa asigure, pe cat posibil, exercitarea dreptului de vizita al parintilor si mentinerea legaturilor acestora cu copilul, precum si mentinerea fratilor impreuna.

Art. 68 - Masura plasamentului se stabileste de catre:

- a) Comisie – in cazurile prevazute la art. 65 lit. c), d), e) si f), atunci cand exista acordul parintilor sau al reprezentantului legal;
- b) de catre instanta – in cazul prevazut la art. 65 lit. b), precum si in cazurile prevazute la art. 65 lit. c), d) si e), in cazul in care nu exista acordul parintilor sau al reprezentantului legal.

Art. 69 – (1) Masura plasamentului se dispune de instanta de la domiciliul copilului, la cererea Directiei.

(2) Judecata se face in camera de consiliu.

(3) Judecata se face cu citarea Directiei, a parintilor sau, dupa caz, a persoanei fizice sau juridice la care urmeaza sa se dispuna masura plasamentului si a oricaror altor persoane care pot da relatii in cauza despre copil.

(4) Participarea procurorului este obligatorie.

(5) Directia va prezenta raportul referitor la copil, care va cuprinde date privind personalitatea, starea fizica si mentala a copilului, antecedentele acestuia, conditiile in care a fost crescut si in care a trait, precum si orice alte date referitoare la cresterea si educarea copilului, care pot servi solutionarii cauzei.

(6) Instanta poate administra orice probe admise de lege.

(7) Hotararea instantei este definitiva si poate fi atacata cu recurs.

(8) In stabilirea masurii de plasament instanta va urmari, dupa caz, ca aceasta sa asigure, pe cat posibil, exercitarea dreptului de vizita al parintilor si mentinerea legaturilor acestora cu copilul, precum si mentinerea fratilor impreuna.

Art. 70 - (1) Parintii copilului isi mentin drepturile si obligatiile fata de acesta, pe toata durata plasamentului, cu exceptia acelor care sunt incompatibile cu aplicarea acestei masuri.

(2) Limitarea unuia sau mai multor drepturi parintesti se decide de catre instanta, in conditiile legii.

(3) Atunci cand dispune plasamentul copilului, instanta se va pronunta si cu privire la persoana fizica sau juridica care va exercita drepturile si va indeplini obligatiile parintesti pe toata durata acestei masuri.

(4) Dreptul de a reprezenta copilul in actele juridice sau, dupa caz, de a incuviinta actele pe care acesta le incheie, precum si dreptul de a gestiona si administra bunurile copilului se exercita de catre consiliul judetean sau local al sectorului municipiului Bucuresti, in a carui raza teritoriala domiciliaza persoana sau familia careia i-a fost incredintat copilul in plasament. Dreptul de gestionare si de administrare va putea fi delegat in mod exceptional catre persoana, familia sau unitatea careia i s-a incredintat copilul pentru efectuarea unor acte speciale, in interesul copilului, care vor fi expres mentionate in cuprinsul documentului prin care se acorda delegarea.

Art. 71 - (1) Imprejurarile care au stat la baza stabilirii plasamentului trebuie verificate periodic de catre Directie sau, dupa caz, de catre organismul privat autorizat, conform prevederilor art. 77.

(2) In cazul in care imprejurarile prevazute la alin. (1) s-au modificat, Directia este obligata sa sesizeze, de indata, Comisia, respectiv instanta, in vederea modificarii corespunzatoare a masurii.

(3) In cazul in care masura plasamentului a fost dispusa de instanta si se constata de catre Directie modificarea imprejurarilor care au stat la baza stabilirii acestei masuri, Directia are obligatia sa sesizeze, de indata, instanta in vederea modificarii corespunzatoare a masurii. In acest caz se vor aplica dispozitiile procedurale prevazute de art. 69.

(4) Modificarea sau incetarea masurii de plasament poate fi ceruta autoritatii publice care a dispus-o si de catre parinti, reprezentantul legal, ori de catre copilul care a implinit varsta de 10 ani.

Art. 72 - (1) Plasamentul copilului in regim de urgenta este o masura de protectie speciala cu caracter temporar, care se dispune la un asistent maternal profesionist calificat in acest scop, angajat al Directiei sau al unui organism privat autorizat, si numai in lipsa unei asemenea persoane intr-un centru de primire in regim de urgenta.

(2) Masura plasamentului in regim de urgenta nu se poate dispune pe o perioada mai mare de 30 de zile.

Art. 73 - Masura plasamentului in regim de urgenta se face pe baza deciziei conducatorului Directiei din unitatea administrativ-teritoriala in care se afla copilul aflat in una din situatiile prevazute la art. 65 lit. d) si lit. e).

Art. 74 - (1) Pentru copilul fata de care a fost luata masura plasamentului in regim de urgenta, competenta stabilirii altei masuri de protectie speciala adecvate apartine tribunalului in raza caruia se afla Directia care a dispus masura plasamentului in regim de urgenta.

(2) Directia care a dispus plasamentul in regim de urgenta va sesiza instanta competenta in vederea luarii masurii adecvate de protectie speciala, in termen de 48 de ore de la data luarii deciziei cu privire la stabilirea masurii de plasament in regim de urgenta.

(3) Dispozitiile art. 69 se aplica in mod corespunzator.

Art. 75 - Adoptia unui copil poate fi incuviintata in conditiile legii.

Art. 76 - (1) Masura de supraveghere specializata se dispune in conditiile prezentei legi fata de copilul care a savarsit o fapta penala si care nu raspunde penal.

(2) In cazul in care exista acordul parintilor sau al reprezentantului legal, masura supravegherii specializate se dispune de catre Comisie, iar in lipsa acestui acord, de catre instanta.

Art. 77 - (1) Directia sau, dupa caz, organismul privat autorizat are obligatia de a urmari si evalua conditiile care au dus la instituirea masurii de protectie speciala, dezvoltarea si ingrijirea copilului pe toata perioada masurii de protectie speciala, precum si implementarea planului individualizat de protectie. In acest sens, Directia sau, dupa caz, organismul privat autorizat va intocmi rapoarte, trimestrial sau ori de cate ori apare o situatie care impune acest lucru.

(2) La incetarea masurilor de protectie speciala a plasamentului si a supravegherii specializate prin reintegrarea copilului in familia sa, Directia sau, dupa caz, organismul privat autorizat are obligatia de a urmari evolutia dezvoltarii copilului si modul in care parintii isi exercita drepturile si isi indeplinesc obligatiile cu privire la copil. In acest sens, Directia sau, dupa caz, organismul privat autorizat va intocmi rapoarte lunare pe o perioada de minimum 3 luni.

Art. 78 - Copilul fata de care a fost luata o masura de protectie speciala are dreptul de a mentine relatii cu alte persoane, daca acestea nu au o influenta negativa asupra dezvoltarii sale.

Sectiunea a 4-a

Protectia speciala a copilului abuzat sau neglijat

Art. 79 - (1) Prin abuz asupra copilului se intelege orice actiune voluntara a oricarei persoane care se afla intr-o relatie de raspundere, incredere sau de autoritate fata de copil, si care are drept rezultat vatamarea fizica, psihica, emotionala, sexuala ori exploatarea acestuia.

(2) Prin neglijarea copilului se intelege omisiunea oricarei persoane care are responsabilitatea cresterii, ingrijirii sau educarii copilului, de a lua orice masura subordonata acestei responsabilitati, fapt care determina sau poate determina vatamarea fizica, psihica si emotionala sau afectarea educatiei si moralei acestuia.

Art. 80 - Este interzisa aplicarea pedepselor fizice sub orice forma ori privarea copilului de drepturile sale, de natura sa puna in pericol viata si dezvoltarea normala a acestuia, atat in familie cat si in orice institutie sau unitate care asigura protectia, ingrijirea si educarea copiilor.

Art. 81 – (1) Orice persoana care constata iminenta sau existenta unei situatii de abuz sau neglijare a copilului este obligata sa sesizeze Directia in a carei raza teritoriala a fost identificat cazul respectiv.

(2) Pentru semnalarea cazurilor prevazute la alin. (1), la nivelul fiecarei Directii se infiinteaza obligatoriu „telefonul copilului”, precum si Centrul specializat pentru copilul abuzat si neglijat, in conformitate cu standardele aprobate de Autoritatea Nationala pentru Protectia Drepturilor Copilului.

Art. 82 - (1) In situatia in care Directia constata ca securitatea, sanatatea, dezvoltarea si integritatea fizica sau psihica a copilului in familie, familia largita sau familia substitutiva este pusa in pericol prin abuz sau neglijare, va decide una dintre masurile de protectie speciala prevazute de art. 64 lit. b) si c).

(2) Organele de politie sunt obligate sa acorde sprijinul necesar aplicarii acestei masuri.

(3) Dispozitiile Capitolului VI – Asistenta speciala si protectia speciala a copilului, Sectiunea a 3-a – Realizarea serviciilor de asistenta speciala si a masurilor de protectie speciala, sunt aplicabile in mod corespunzator.

Art. 83 - (1) In cazul in care abuzul sau neglijarea prevazute la art. 82 alin. (1) au fost savarsite de catre unul sau ambii parinti, o data cu stabilirea unei masuri de protectie speciala, instanta se va pronunta si cu privire la decaderea din drepturile parintesti.

(2) Daca numai unul dintre parinti este decazut din drepturile parintesti, iar masura de protectie stabilita de instanta prevede ramanerea copilului alaturi de celalalt parinte, instanta va decide obligatoriu pentru parintele decazut din drepturi interdictia de a reveni in locuinta familiei.

(3) Decaderea din drepturile parintesti nu scuteste pe parintii copilului de obligatia de intretinere a acestuia.

(4) Instanta se va pronunta si cu privire la mentinerea relatiilor personale ale parintelui decazut din drepturile parintesti cu copilul sau.

(5) La solicitarea parintelui decazut din drepturi, instanta poate reda acestuia exercitiul drepturilor parintesti, daca s-au modificat conditiile care au impus aceasta hotarare.

(6) Solutionarea cauzelor privind decaderea din drepturile parintesti, precum si redarea acestora, se face cu citarea parintilor, a autoritatii tutelare si a Directiei.

(7) Participarea procurorului este obligatorie.

Art. 84 - In cazul in care abuzul sau neglijarea prevazute la art. 82 alin. (1) au fost savarsite de catre persoane responsabile cu protectia, ingrijirea sau educatia copilului, altele decat parintii acestuia, ulterior stabilirii unei masuri de protectie speciala, primarul ori angajatorul, dupa caz, este obligat sa ia masurile prevazute de lege fata de persoana responsabila.

Art. 85 - (1) Procurorul sau instanta, poate administra, din oficiu, ca proba, declaratia copilului referitoare la abuzul, neglijenta sau exploatarea sa, declaratie inregistrata, potrivit legii, prin mijloace tehnice de inregistrare audio-video. Inregistrările se realizeaza in mod obligatoriu cu asistenta unui psiholog.

(2) In scopul inregistrarii marturiei, este obligatoriu acordul copilului.

(3) Pentru motive temeinice, instanta poate chema pe copil in fata ei, pentru a-l audia. Audierea va avea loc numai in camera de consiliu.

Art. 86 - In institutiile publice sau private, precum si in unitatile de asistenta speciala si/sau de protectie speciala, publice sau private, care asigura protectia, ingrijirea sau educarea copiilor, este interzisa angajarea persoanei impotriva careia a fost pronuntata o hotarare judecatoreasca definitiva prin care s-a dispus condamnarea pentru savarsirea, cu intentie, a unei infractiuni.

Sectiunea a 5-a

Protectia copilului care a savarsit o fapta penala

Art. 87 - (1) Pentru copilul care a savarsit o fapta prevazuta de legea penala si care nu raspunde penal, la propunerea Directiei in a carei unitate administrativ-teritoriala se afla copilul, se va lua, simultan sau separat, una din masurile prevazute la art. 64 lit.b) si e).

(2) In dispunerea uneia dintre masurile prevazute la art. 64 lit.b) si e), Comisia, atunci cand exista acordul parintilor sau al reprezentantului legal sau, dupa caz, instanta, atunci cand acest acord lipseste, va tine seama de conditiile care au favorizat savarsirea faptei, gradul de pericol social al acesteia, mediul in care a crescut si a trait copilul, riscul de a savarsi, din nou, o fapta prevazuta de legea penala, precum si alte elemente de natura a caracteriza situatia copilului.

Art. 88 - (1) Masura supravegherii specializate presupune respectarea de catre copil a unor obligatii care pot viza intre altele, dupa caz, frecventarea cursurilor scolare, a unor centre de zi, urmarea unor tratamente medicale, de consiliere sau psihoterapie, precum si interzicerea de a frecventa anumite locuri sau de a avea legaturi cu anumite persoane.

(2) Pe durata masurii prevazute la alin. (1), copilul poate fi mentinut in familia sa. In cazul in care acest lucru nu este posibil sau atunci cand copilul nu isi indeplineste obligatiile stabilite prin masura supravegherii specializate, Comisia ori, dupa caz instanta, dupa distinctiile prevazute la art. 87 alin. (2), poate dispune plasamentul acestuia in familia largita ori in cea substitutiva.

(3) Serviciul local de asistenta sociala are obligatia de a monitoriza indeplinirea masurii prevazute la alin. (1) care a fost dispusa pentru copiii aflati in unitatea sa administrativ-teritoriala,

prezentand in acest scop rapoarte periodice Directiei. Directia sau, dupa caz, organismul privat autorizat, are obligatia de a monitoriza indeplinirea masurii prevazute la alin. (1) pentru copiii fata de care a fost dispusa si masura de protectie speciala a plasamentului, prezentand in acest scop rapoarte periodice Comisiei sau, dupa caz, instantei.

Art. 89 - In cazul in care fapta prevazuta de legea penala, savarsita de copilul care nu raspunde penal, prezinta un grad ridicat de pericolozitate si acesta are un comportament si o atitudine vadit ostile fata de societate, instanta poate dispune, pe perioada determinata, masura supravegheii specializate, precum si plasamentul copilului intr-un centru de plasament specializat al Directiei.

Art. 90 - (1) Directia ia masuri pentru a asigura asistenta juridica, prin avocat, in fata organelor de urmarire penala, a copilului care nu raspunde penal si care este cercetat pentru savarsirea unei fapte prevazuta de legea penala.

(2) Este interzisa ascultarea si luarea de declaratii in absenta parintilor sau a reprezentantului legal al copilului.

Art. 91 - (1) Este interzis sa se dea publicitatii orice date referitoare la savarsirea de fapte penale de catre minorul care nu raspunde penal, inclusiv date privitoare la persoana minorului.

(2) Parintii sau reprezentantul legal al copilului care a fost retinut trebuie sa fie informati imediat asupra acestui fapt, iar in cazul in care acest lucru nu este posibil, va fi sesizat serviciul local de asistenta sociala de la domiciliul acestora sau Directia de la locul savarsirii faptei, in situatia in care nu se cunoaste domiciliul parintilor sau al reprezentantului legal al copilului.

Art. 92 - (1) Cauzele penale in care sunt implicati copii se judeca cu prioritate, iar sedintele de judecata nu sunt publice.

(2) Privarea de libertate a copilului care raspunde penal va fi dispusa asigurand separarea sa de adulti si se realizeaza tinand seama de domiciliul sau resedinta familiei sale.

(3) Regimul privarii de libertate al copilului trebuie sa fie diferit de cel al adultilor si se realizeaza pe baza standardelor aprobate prin instructiuni comune ale Ministerului de Interne, Ministerul Justitiei si Autoritatii Nationale pentru Protectia Drepturilor Copilului.

Art. 93 - In examinarea tuturor cauzelor cu copii, interesul superior al acestuia constituie criteriul hotarator si orice hotarare definitiva vizand condamnarea copilului nu se poate lua decat daca a fost efectuata, de catre Directie, o ancheta sociala care sa reflecte conditiile de viata ale copilului, precum si conditiile care au favorizat comiterea faptei prevazuta de legea penala.

Art. 94 - (1) Pe toata durata masurii de supraveghere speciala sau, dupa caz, a masurilor educative prevazute de Codul penal, la dispozitia copiilor vor fi puse servicii educationale adecvate, pentru a-i asista pe acestia la reintoarcerea si reintegrarea lor in societate.

(2) Normele pentru aprobarea standardelor referitoare la modalitatea de asigurare a serviciilor educationale adecvate se vor stabili prin hotarare a Guvernului.

Art. 95 - (1) Directia colaboreaza cu Serviciul de reintegrare sociala a infractorilor si de supraveghere a executarii sanctiunilor neprivative de libertate organizat la nivelul fiecarei judecatorii, oferind toate informatiile si datele pertinente si concludente necesare intocmirii referatului de evaluare pentru fiecare copil care a savarsit o fapta penala si care raspunde penal.

(2) Standardele cu privire la modalitatea si criteriile intocmirii referatului de evaluare vor fi aprobate prin instructiuni comune ale Ministerului de Interne, Ministerul Justitiei si Autoritatii Nationale pentru Protectia Drepturilor Copilului.

CAPITOLUL VII

Finantarea sistemului de protectie a copilului

Art. 96 - (1) Activitatea unitatilor de asistenta speciala sau protectie speciala, si a institutiilor publice care asigura protectia copilului se finanteaza din urmatoarele surse:

- a) contributi obligatorii din bugetul local al unitatii administrativ-teritoriale din a caror raza teritoriala provin copilul cu handicap, cel care necesita protectie si asistenta speciala sau tanarul care beneficiaza de asistenta speciala; criteriile de determinare a comunitatii locale din care provine copilul se stabilesc prin ordin comun al ministrului administratiei publice si al secretarului de stat al Autoritatii Nationale pentru Protectia Drepturilor Copilului;
- b) bugetele locale ale judetelor si ale sectoarelor municipiului Bucuresti;
- c) donatii, sponsorizari si alte forme private de contributii banesti, permise de lege;
- d) bugetul de stat.

(2) Programele de interes national se finanteaza din bugetul de stat prin bugetul Autoritatii Nationale pentru Protectia Drepturilor Copilului.

Art. 97 - Prestatia financiara permanenta se acorda tuturor copiilor pana la implinirea varstei de 18 ani sau tinerilor, in cazul in care beneficiaza de asistenta speciala si isi continua studiile, pana la terminarea acestora, dar nu mai tarziu de implinirea varstei de 26 ani.

Art. 98 - (1) Prestatiile financiare ocazionale se acorda pe perioada determinata si sunt destinate satisfacerii nevoilor de baza ale copilului, precum si ale tinerilor care au implinit 18 ani sau, dupa caz, 26 de ani si parasesc sistemul de protectie. Prestatiile financiare ocazionale se asigura de catre consiliile locale din bugetele locale.

(2) Nevoile de baza prevazute la alin. (1) includ cel putin locuinta, hrana, medicamente, imbracaminte, educatie si asistenta medicala.

(3) Din categoria prestatiilor financiare ocazionale face parte si alocatia de plasament care se acorda pentru fiecare copil fata de care s-a luat masura plasamentului sau a fost instituita tutela, precum si pentru copilul fata de care instanta a decis, urmare a pronuntarii unei hotarari de divort, incredintarea la o alta persoana decat parintii sau la o alta familie.

(4) Alocatia de plasament se suporta de la bugetul de stat si se gestioneaza de catre consiliile judetene, respectiv, consiliile locale ale sectoarelor municipiului Bucuresti.

Art. 99 - (1) Primarii acorda prestatii financiare exceptionale, in situatia in care familia care ingrijeste copilul se confrunta temporar cu probleme financiare determinate de o situatie exceptionala si care pune in pericol dezvoltarea armonioasa a copilului.

(2) Prestatiile exceptionale se acorda cu prioritate copiilor ale caror familii nu au posibilitatea sau capacitatea de a acorda copilului ingrijirea corespunzatoare sau urmare a necesitatii suportarii unor cheltuieli particulare destinate mentinerii legaturii copilului cu familia sa.

(3) In functie de fiecare caz in parte, primarul decide, prin dispozitie, cu privire la acordarea prestatiei financiare exceptionale si quantumul acesteia.

Art. 100 - Quantumul maxim, precum si conditiile de acordare a prestatiilor financiare ocazionale si exceptionale se stabilesc prin hotarare a consiliului local.

Art. 101 - Prestatiile financiare ocazionale si cele exceptionale pot fi acordate si sub forma de prestatii in natura, pe baza dispozitiei primarului, constand, in principal, in alimente, imbracaminte, manuale si rechizite sau echipamente scolare, suportarea cheltuielilor legate de transport, procurarea de proteze, medicamente si alte accesorii medicale.

CAPITOLUL VIII

Raspunderi si sanctiuni

Art. 102 - Nerespectarea prevederilor prezentei legi atrage, dupa caz, raspunderea disciplinara, civila, contraventionala sau penala a persoanei vinovate.

Art. 103 - (1) Indemnul ori inlesnirea practicarii cersetoriei de catre un minor sau tragerea de foloase de pe urma practicarii cersetoriei de catre un minor se pedepseste cu inchisoare de la 1 la 3 ani.

(2) Recrutarea ori constrangerea unui minor la cersetorie se pedepseste cu inchisoare de la 1 la 5 ani.

(3) Daca fapta prevazuta la alin. (1) sau (2) este savarsita de un parinte sau de reprezentantul legal al minorului, pedeapsa este inchisoarea de la 2 la 5 ani, pentru fapta prevazuta la alin. (1), si de la 2 la 7 ani si interzicerea unor drepturi pentru fapta prevazuta la alin. (2).

Art. 104 - Fapta parintelui sau a reprezentantului legal al unui copil de a se folosi de acesta pentru a apela in mod repetat la mila publicului, cerand ajutor financiar sau material, desi are capacitate de a munci, se pedepseste cu inchisoare de la 1 la 5 ani si interzicerea unor drepturi.

Art. 105 - Constituie contraventie si se sanctioneaza dupa cum urmeaza:

(a) cu amenda de la 1 la 5 milioane lei, incalcarea dispozitiilor art. 9 alin. (2) si (3);

(b) cu amenda de la 5 la 10 milioane lei, incalcarea dispozitiilor art. 10 alin. (1);

(c) cu amenda de la 10 la 15 milioane lei, incalcarea dispozitiilor art. 17 alin. (2).

(2) Amenda se aplica si persoanei juridice.

Art. 106 - Constatarea contraventiilor si aplicarea amenzii se face de catre personalul cu atributii de control din cadrul Directiei, precum si de catre personalul imputernicit in acest sens din cadrul Ministerului de Interne si Autoritatii Nationale pentru Protectia Drepturilor Copilului.

Art. 107 - Contraventiilor prevazute la art. 101 le sunt aplicabile dispozitiile Ordonantei Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contraventiilor, aprobata cu modificari si completari prin Legea nr.180/2002, publicata in Monitorul Oficial, Partea I, nr. 268 din 22 aprilie 2002.

CAPITOLUL IX

Dispozitii finale

Art. 108 - (1) Pe data intrarii in vigoare a prezentei legi:

a) se abroga art. 88 si Sectiunea 1 – „Drepturile si indatoririle parintilor fata de copiii minori” a Capitolul I – „Ocrotirea minorului” din Titlul III - „Ocrotirea celor lipsiti de capacitate, a celor cu capacitate restransa si a altor persoane” din Codul familiei, art. 25 din Decretul nr. 32/1954 pentru punerea in aplicare a Codului Familiei si a Decretului privitor la persoanele fizice si persoanele juridice, publicat in Buletinul Oficial nr. 32 din 31 ianuarie 1954, si Ordonanta de urgenta a Guvernului nr.26/1997 privind protectia copilului aflat in dificultate, republicata in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I, nr.276 din 24 iulie 1998, cu modificarile ulterioare, precum si orice alte dispozitii contrare;

b) se abroga Hotararea Guvernului nr. 245/1997 cu privire la criteriile de autorizare a organismelor private care desfasoara activitati in domeniul protectiei drepturilor copilului prin adoptie, publicata in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I, nr. 112 din 5 iunie 1997;

c) se modifica in mod corespunzator dispozitiile Legii nr.705/2001 privind sistemul national de asistenta sociala, publicata in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I, nr.814 din 18 decembrie 2001;

d) se modifica in mod corespunzator art. 17 alin. (3) din Legea nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civila, publicata in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I, nr. 282 din 11 noiembrie 1996, cu modificarile ulterioare.

Art. 109 - (1) Prezenta lege intra in vigoare in termen de 60 de zile de la data publicarii in Monitorul Oficial, Partea I.

(2) In termenul prevazut la alin. (1), Guvernul, Autoritatea Nationala pentru Protectia Drepturilor Copilului, precum si celelalte autoritati administrative mentionate in prezenta lege, vor adopta reglementarile destinate punerii in executare a legii.